

Vedlegg B: Fellesnemnd og andre utvalg ved kommunesammenslåing

Kommunestyrevedtak om sammenslåing – veien videre

[Inndelingsloven](#) (IL) sier i § 25 at fylkesmannen/departementet innkaller til felles kommunestyremøte når det er gjort vedtak om sammenslåing av to eller flere kommuner. Dersom kommunene Hurum, Røyken og Asker søker sammenslåing før 1. juli 2016 blir søknaden behandlet og vedtak fattet ifm stortingsmeldingen om kommunereform våren 2017.

Et felles kommunestyremøte skal behandle:

- a) forslag til navn på den nye kommunen eller det nye fylket
- b) talet på medlemmer i det nye kommunestyret eller fylkestinget
- c) kriterium for samansetjing av og funksjonar til fellesnemnd etter § 26 i denne lova
- d) val av revisor for verksemda i fellesnemnda
- e) oppretting av eventuelle andre fellesorgan for å sikre gjennomføringa av samanslåinga.

Det er fremmet et lovforslag om at felles kommunestyremøte ikke er nødvendig dersom disse spørsmålene er avklart før vedtak om sammenslåing fattes, og at hensyn til en rask prosess bør spørsmålene være avklart tidligere enn stortingsbehandlingen.

Fellesnemndas formelle grunnlag

En fellesnemnd er en form for overgangskommunestyre – et organ som skal «samordne og ta seg av førebuinga av samanslåinga», jfr IL § 26.

Formelt sett er den nye kommunen en ny kommune som skal etableres, og den får sannsynligvis nytt kommunenummer, organisasjonsnummer mm. Det vil si at fellesnemnda vil være ansvarlig for å etablere en kommune som ikke har noen ansatte, eiendeler etc på tidspunktet den er vedtatt etablert av Stortinget. En helt ny kommune skal etableres.

Det er mulig å etablere fellesnemnda før Stortinget behandler kommunereformen, men vedtakene som fattes i fellesnemnda bør i tilfelle fattes under forutsetning av Stortingets samtykke til søknaden om kommunesammenslåing.

Fellesnemndas myndighet

Fellesnemnda har liten myndighet etter loven. Av praktiske årsaker bør kommunestyrene delegerer fellesnemnda en viss myndighet slik at fellesnemnda har et handlingsrom.

Alternativt må fellesnemnda oversende saker til de tre kommunestyrene for å få vedtak i enkeltsaker. Kommunestyrene kan delegerer myndighet til fellesnemnda i samme grad som kommunestyret kan delegerer til øvrige politiske utvalg i egen kommune. Den politiske plattformen vedtas av kommunestyrene, og når dette dokumentet vedtas delegeres samtidig den myndigheten som fremgår av den politiske plattformen.

Fellesnemnda opphører senest i oktober måned året før sammenslåingen, da konstituerende kommunestyremøte avholdes innen oktober måned. Etter dette kommunestyremøtet er det etablert nytt kommunestyre for den nye kommunen, og fellesnemnda har ingen funksjon.

Fellesnemndas sammensetning

«Nemnda bør spegle av innbyggjartalet i dei enkelte kommunane ... Det skal likevel vere minimum tre medlemmer i nemnda frå kvar kommune»

Denne bestemmelsen i IL § 26 inneholder en skal-regel og en bør-regel: Det skal være minst 9 medlemmer i en fellesnemnd om kommunene Hurum, Røyken og Asker slår seg sammen. For øvrig bør det tas hensyn til innbyggertall. Dette kan gi grunnlag for ulike modeller:

- **Eks 1 – minsteantallmodell**

medlemmer med 3 medlemmer fra hvert kommunestyre.

Dette gir en liten nemnd som kan kalles inn på kort varsel og være svært operativt.

Imidlertid mangler den en gjenspeiling av innbyggertallet i kommunene. Denne modellen er valgt av Fredrikstad, Hvaler og Råde kommuner og kommunene Askim, Eidsberg, Spydeberg, Hobøl, Trøgstad og Marker.

- **Eks 2 – innbyggertallmodell**

3 medlemmer fra Hurum, 7 fra Røyken og 19 fra Asker – til sammen 29 medlemmer. Dette gir en sammensetning hvor innbyggertallet speiles og hvor alle kommunene har minimum 3 medlemmer slik loven krever. På den annen side blir det et stort organ som kan bli i overkant stort siden fellesnemnda ikke bare har en form for kommunestyrefunksjon, men fellesnemnda bør også være en form for operativt arbeidsutvalg. Vi har ikke funnet eksempler på noen forhandlingsutvalg som har valgt en slik sammensetning.

- **Eks 3 – kombinasjonsmodell**

3 fra Hurum, 4 fra Røyken, 8 fra Asker – til sammen 15 medlemmer. Det kan være ulike sammensetninger i en slik modell som bør diskuteres nærmere om denne modellen foretrekkes. Kombinasjonsmodellen tar hensyn til både innbyggertall og hensiktsmessighet, men den kan ikke forklares matematisk. Valg av en slik modell må i tilfelle bygge på en kombinasjon av ulike hensyn. Det er flere kommuner som har valgt denne sammensetningen. Eks. Sandefjord kommune (3, 5 og 9 medlemmer),

Tabellen under viser en oversikt over noen kommuner som har vedtatt, eller er i forhandlinger, om en felles politisk plattform. Tabellen gir en oversikt over folketall, kommunenes befolkningsandel av total befolkning i ny kommune, sammensetning av fellesnemnd og hvilken modell de har gått for. De fleste kommunene har enten valgt kombinasjons- eller minsteantallmodellen, og ingen har gått for innbyggertallmodellen. To av kommunene, Fredrikstad og Moss, har valgt å gå bort i fra flertall i fellesnemnda. Forhandlingsutvalgene i Trondheim og Klæbu, og Stavanger, Sandnes og Sola har ikke definert antall deltager i fellesnemnda i sine intensjonsavtaler.

Tabell 1 Ulike modeller for forhandlingsutvalg

Kommuner	Antall Innbyggere	Andel innbyggere	Fellesnemnd	Andel Fellesnemnd	Modell
Sandefjord	45 820	72 %	9	53 %	Kombinasjonsmodell, beholdt flertall
Stokke	11 657	18 %	5	29 %	
Andebu	5 937	9 %	3	18 %	
Sum	63 414	100 %	17	100 %	
Kristiansand	88 447	73 %	11	38 %	Kombinasjonsmodell, gått bort fra flertall
Lillesand	10 577	9 %	5	17 %	
Søgne	11 260	9 %	5	17 %	
Songdalen	6 419	5 %	4	14 %	
Birkenes	5 147	4 %	4	14 %	
Sum	121 850	100 %	29	100 %	
Ringerike	29 801	69 %	7	54 %	Kombinasjonsmodell, beholdt flertall
Hole	6 767	16 %	3	23 %	
Jenvaker	6 629	15 %	3	23 %	
Sum	43 197	100 %	13	100 %	
Lillehammer	27 476	64 %	16	52 %	Kombinasjonsmodell, beholdt flertall
Ringebu	4 462	10 %	5	16 %	
Øyer	5 072	12 %	5	16 %	
Gausdal	6 227	14 %	5	16 %	
Sum	43 237	100 %	31	100 %	
Fredrikstad	78 967	87 %	3	33 %	Minsteantallmodell
Råde	7 357	8 %	3	33 %	
Hvaler	4 511	5 %	3	33 %	
Sum	90 835	100 %	9	100 %	
Sarpsborg	54 678	87 %	6	67 %	Kombinasjonsmodell, beholdt flertall
Rakkestad	8 084	13 %	3	33 %	
Sum	62 762	100 %	9	100 %	
Moss	32 182	68 %	5	50 %	Kombinasjon-modell gått bort fra flertall
Rygge	15 458	32 %	5	50 %	
Sum	47640	100 %	10	100 %	
Askim	15 615	33 %	3	17 %	Minsteantallmodell
Eidsberg	11 396	24 %	3	17 %	
Spydeberg	5 736	12 %	3	17 %	
Hobøl	5 382	11 %	3	17 %	
Trøgstad	5 343	11 %	3	17 %	
Marker	3 610	8 %	3	17 %	
Sum	47082	100 %	18	100 %	

«Fellesnemnda blir valt av og blant medlemmene i kommunestyret ... Nemnda vel sjølv leiaren og nestleiaren i nemnda. Reglane i kommunelova om val og saksbehandling i folkevalde organ gjeld elles tilsvarande.»

Det enkelte kommunestyret oppnevner medlemmer og varamedlemmer til fellesnemnda ut fra den modellen som er fastsatt i den politiske plattformen. Likestillingslov og forholdstallsprinsipp legges til grunn når kommunestyrene oppnevner sine medlemmer. Leder og nestleder (og evt. andre verv) velges i konstituerende møte i fellesnemnda.

Øvrige utvalg

«Kommunane ... kan også opprette eit felles partssamansett utval etter kommunelova § 25 for behandling av saker som gjeld forholdet mellom den nye eininga som arbeidsgivar og dei tilsette.»

Et partssammensatt utvalg (PSU) bør opprettes for å ivareta medbestemmelsesordningen etter lov og avtaleverk. De tillitsvalgte bør gis mulighet til å foreslå sammensetning før dette fastsettes endelig. Ulike muligheter kan være:

- **Stort PSU**

Fellesnemnda utvides med et gitt antall representanter for de ansatte fra kommunene for å drøfte saker av arbeidsgiverpolitisk karakter før fellesnemnda behandler spørsmålet.

- **Lite PSU**

Fellesnemnda utpeker representanter fra nemnda til å utgjøre arbeidsgiversiden i PSU.

«Fellesnemnda kan gi eit arbeidsutval myndigheit til å gjere vedtak i enkeltsaker eller i saker som ikkje er av prinsipiell art.»

Det kan være praktisk å opprette et arbeidsutvalg, ansettelsesutvalg, ad hoc-komiteer etc. for å forberede saker for fellesnemnda eller for å ta beslutninger på vegne av fellesnemnda dersom fellesnemndas arbeidsmengde tilsier det.